

Nr 65.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående fortsatt anvisande av medel till understöd för byggandet av en flytdocka i Göteborg; given Stockholms slott den 12 mars 1915.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att

dels av det utav riksdagen till understöd för byggandet av en flytdocka i Göteborg beviljade anslag å 500,000 kronor å extra stat under sjunde huvudtiteln för år 1916 anvisa ett belopp av 50,000 kronor,

dels ock medgiva, att i fråga om utbetalandet av det beviljade anslaget må tillämpas de förändrade bestämmelser, som i omförmålda statsrådsprotokoll finnas angivna.

De till ärendet hörande handlingar skola riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Axel Vennersten.

*Utdrag av protokoll över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 mars
1915.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden: HASSELROT,
VON SYDOW,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
BROSTRÖM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Vennersten anförde
härefter:

I den till innevarande års riksdag avlåtna statsverkspropositionen föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att i avbidan på den proposition om anvisande av medel för ändamålet, som kunde bliva förelagd riksdagen, av det utav riksdagen till understöd för byggandet av en flytdocka i Göteborg beviljade anslag å 500,000 kronor bland de extra anslagen under sjunde huvudtiteln för år 1916 beräkna ett belopp av 50,000 kronor.

Jag anhåller nu att få inför Kungl. Maj:t anmäla förevarande ärende till fortsatt behandling.

Till en början torde jag då, under hänvisning till den fullständiga utredning i ärendet, som finnes införd i det vid 1914 års senare statsverksproposition fogade statsrådsprotokollet över finansärenden för den 14 maj samma år, få lämna en kortfattad översikt över frågans tidigare behandling.

I den till 1913 års riksdag avlätna statsverkspropositionen föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att till understöd för byggandet av en flytdocka i Göteborg bevilja ett anslag å 725,000 kronor.

Frågans
behandling
vid riksdagen
år 1913.

Riksdagen, som hade åtskilliga invändningar att göra emot Kungl. Maj:ts berörda framställning, biföll emellertid icke densamma.

I den till 1914 års senare riksdag avlätna statsverkspropositionen framlade Kungl. Maj:t för riksdagen nytt förslag i samma ämne.

Frågans
behandling
vid riksdagen
år 1914.

Under senare delen av år 1913 hade nämligen för sjöfartens och skeppsbyggnadsindustriens utveckling intresserade personer i Göteborg stiftat ett aktiebolag, vars första uppgift skulle vara att omedelbart söka anskaffa en flytdocka i Göteborgs hamn. I en till Kungl. Maj:t ställd skrift hade stiftarna av berörda dockaktiebolag hemställt, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder för anskaffande åt dockaktiebolaget av ett statsbidrag å 625,000 kronor till byggandet av en flytdocka.

Framställning om statsbidrag från stiftarna av ett dockaktiebolag.

I berörda skrivelse anfördes, bland annat, följande:

»Kostnaden för dockan beräknas uppgå till 1,750,000 kronor. Detta belopp vore avsett att anskaffas *dels* genom det stiftade aktiebolagets kapital femhundra-tusen kronor, *dels* genom ett 40-årigt obligationslån å 625,000 kronor, för vilket dockan skulle utgöra pant och Göteborgs stad lämna sin garanti, samt *dels* genom statsbidrag av 625,000 kronor. Dockan skulle förläggas i hamnen nära Göteborgs nya verkstads aktiebolags varv. Den skulle uthyras till nämnda verkstadsaktiebolag emot en årlig hyra, som skulle räcka till att betala räntan och amorteringen å obligationslånet, en skälig utdelning å aktiekapitalet, kostnaden för dockans underhållande i fullgott skick ävensom kostnaden för assurans m. m. Göteborgs stad skulle åtaga sig — utom ovanberörda garanti för obligationslånet — att på sin bekostnad verkställa den för dockans förläggande i hamnen och dess bibehållande där nödiga muddringen.

Rörande dockans dimensioner och anordningar upplyses följande:
Dess dimensioner skulle bliva:

Längd för deplacement	140	m.
» över allt	148	»
Bredd utvändigt	33	»
» invändigt vid ponton	25	»
» » » sidovallarnas överkant	26	»
Pontonens mallhöjd	3.7	»
Kölblockens höjd	1.2	»
Det dockade fartygets djupgående	7.5	»
Dockans max. djupgående	12.5	»
» höjd på sidovallarna	14.5	»
Fribord vid max. sänkning av dockan	2	»

ett pris av kronor 1,750,000: — inklusive för dockan behöfvig elektrisk transformatorstation, men exklusive nödig muddring och landförbindningar.

Om dockan toges från utlandet, torde en besparing av cirka 10 procent av denna summa kunna göras.

Då emellertid plåtslageriarbete av den art, som förekommer vid byggandet av en flytdocka, är särdeles lämpligt för uppövande av den yrkeskunniga arbetarstäm, av vilken vår skeppsbyggnadsindustri sedan länge varit i trängande behov, och för vilket ändamål statsunderstöd blivit sökta och av statsmakterna behjärtade, torde det högre priset med fog kunna tillstyrkas, alldenstund skeppsbyggerinäringen härigenom skulle få en ny impuls i dess arbete att skaffa sig den ställning, som vår ökade sjöfart kräver av densamma.»

Av vid skrivelsen fogade handlingar framgick, bland annat, att det i stiftelseurkunden för det tilltänkta dockaktiebolaget angivna minimiaktiekapital 500,000 kronor fulltecknats samt att samtliga tecknare av nämnda aktiekapital träffat överenskommelse med Göteborgs nya verkstadsaktiebolag, varigenom kontrahenterna förbunde sig att ingå avtal i enlighet med uppgjort förslag.

Enligt detta förslag uthyrde dockaktiebolaget till Göteborgs nya verkstadsaktiebolag den föreslagna nya dockan under villkor, utom andra att dockan överlämnades till det senare bolaget, förankrad i närheten av verkstadsområdet å plats, som funnes närmare angiven å upprättad planritning, att dockan förhyrdes från och med den dag, överlämnandet ägde rum, för en tid av 20 år och att, om uppsägning ej skedde inom ett år före utgången av denna tidsperiod, överenskommelsen vore förlängd på ytterligare 5 år med enahanda bestämmelser om uppsägning, dock med rätt för verkstadsbolaget att, därest bolaget så önskade och sådant tillkännagäve sist ett år före första tjugoförårsperiodens slut, få överenskommelsen då förlängd på ytterligare 20 år, att verkstadsbolaget vid hyresavtalets upphörande ersatte dockaktiebolaget för de skador och brister, som å dockan förefunnes och icke vore att hänföra till vanligt slitage, att dockaktiebolaget hade att ombestyras, att den för dockans förläggning och användande för avsett ändamål erforderliga muddring vore utförd före dockans överlämnande, att verkstadsbolaget betalade i årlig hyra för dockan en summa av dels under de första 20 åren 25,000 kronor och under de därefter följande åren 30,000 kronor samt dels ett belopp, motsvarande ränta och amortering å det lån, som utöver aktiekapitalet erfordrades för dockans åstadkommande, därest amorteringen av lånet icke skedde hastigare än på 40 år, allt under förutsättning att Göteborgs stad lämnade sin garanti för lånet och att staten till dockans åstadkommande beviljade ett anslag till samma belopp som obligationslånet, att verkstadsbolaget hade att på sin bekostnad bestrida årliga underhållet och nödiga reparationer av dockan med alla dess maskiner och tillbehör, att gälda alla driftkostnader, av vad beskaffenhet de vara månne, däri inberäknade eventuella assuranspremier, och att anlägga nödig förbindelse emellan verkstaden och dockan samt framdraga elektrisk ledning till dockan, att dockaktiebolagets skatter samt arvode till dess styrelse och revisorer, om sådant komme att utgå, skulle betalas av detta bolag, att verkstadsbolaget frikallade sig från skyldighet att underhålla den för dockans

*Avtal med
Göteborgs nya
verkstads
aktiebolag.*

användning nödiga muddringen, att, därest såsom villkor för anslag till dockan föreskrevs rätt för Kungl. Maj:t att fastställa taxa för dockningsavgifter, verkstadsbolaget förbunde sig att ställa sig till efterrättelse sådan taxa, samt att verkstadsbolaget förbunde sig att ställa sig till efterrättelse jämväl vad Kungl. Maj:t kunde föreskriva med avseende på avgifterna för dockning av kronans fartyg.

Göteborgs
stadsfull-
mäktiges
beslut.

Vidare inhämtades av vid skrivelsen fögade handlingar, att Göteborgs stadsfullmäktige, efter enhälligt tillstyrkande av stadens hamnstyrelse och drätselkammare, den 11 december 1913 utan votering beslutit

1:o) att medgiva, att en flytdocka finge förläggas i stadens hamn antingen utanför Göteborgs nya verkstads aktiebolags varv å plats, som, jämlikt hamnstyrelsens betänkande i ärendet, av byggnadschefen och hamnkaptenen förordats och vilken plats funnes närmare angiven å en samma betänkande bilagd ritning, eller också å annan lämplig plats, som av hamnstyrelsen och dockaktiebolaget godkändes;

2:o) att tillåta, att dockan finge å sålunda anvisad plats utan avgift kvarligga under den tidrymd av 40 år, för vilken staden, enligt vad i mom. 5:o) här nedan omförmäldes, iklädde sig garanti för ett av ett blivande dockaktiebolag upptaget obligationslån å högst 625,000 kronor;

3:o) att uppdraga åt hamnstyrelsen att verkställa ej mindre, för en beräknad kostnad av 40,000 kronor, den muddring i Göta älv, som vore erforderlig för dockans förläggning till förenämnda plats och för dess användande till avsett ändamål, än även den muddring, som bleve nödvändig för bibehållande av det genom förstnämnda muddring åstadkomna vattendjup i älven;

4:o) att gälda nyssnämnda utgift å 40,000 kronor, som skulle upptagas å hamnstyrelsens stat för år 1915, av medel, upplånade på längre återbetalningstid, men, i avbidan på upptagande av dylikt lån, tills vidare ur medel, som vore för drätselkammaren tillgängliga eller av drätselkammaren anskaffades medelst upplåning, i den mån sådan upplåning kunde ske utan underställning hos Kungl. Maj:t;

5:o) att bemyndiga drätselkammaren att — på ansökan av dockaktiebolaget och efter prövning av betingade lånevillkor — ikläda Göteborgs stad garanti till kapital och ränta för av bolaget utgivna obligationer till ett sammanlagt kapitalbelopp av högst 625,000 kronor, under villkor, att dessförinnan hos drätselkammaren styrktes:

a) att lånet vore ställt att återbetalas under en tidrymd av högst 40 år;

b) att dockan blivit uthyrd till Göteborgs nya verkstads aktiebolag på villkor, som i allt huvudsakligt överensstämde med ovanberörda förslag till avtal;

c) att dockan med alla dessa maskiner och tillbehör pantsatts till säkerhet för förut omförmälda obligationslån på villkor, som av drätselkammaren ansåges fullt betryggande för staden såsom garanti för lånet;

d) att av stadsfullmäktige för deras del godkänts en i vederbörlig ordning antagen bolagsordning för dockbolaget, innefattande, utom annat, föreskrifter dels därom, att stadsfullmäktige ägde rätt att, åtminstone så länge garantien vore gällande, utse en ledamot med suppleant i bolagets styrelse och en revisor med suppleant för granskning av dess räkenskaper och förvaltning, och dels därom, att under ovan

angivna tidrymd ändring i den sålunda godkända bolagsordningen icke finge företagas utan stadsfullmäktiges samtycke;

e) att förenämnda två bolag, vartdera bolaget i den mån sådant å bolaget ankomme, underkastat sig de villkor för ett eventuellt statsanslag, som av Kungl. Maj:t kunde uppställas; och

f) att dessa bolag avgivit för staden betryggande utfästelser därom, att dockan med maskiner och tillbehör utan kostnad för staden hölles försäkrad mot sjöskada under den tid, stadens garanti för obligationslånet vore gällande;

6:o) att göra giltigheten av de under mom. 1:o)—5:o) här ovan antecknade beslut beroende dels därav, att ett anslag ej understigande 625,000 kronor bleve av 1914 års riksdag beviljat för anordnande i Göteborg av en flytdocka, som minst innehölle 140 meter i längd och 25 meter i invändig bredd samt vore konstruerad för intagning av fartyg om 10,000 tons vikt med 7.5 meters djupgående och dels därav att Kungl. Maj:t lämnade sitt tillstånd därtill, att staden iklädde sig den under mom. 5:o) omförmälda länegarantien; samt

7:o) att framdeles, på framställning av drätselkammaren och under förutsättning, att sagda statsanslag bleve av 1914 års riksdag beviljat, ingå till Kungl. Maj:t med underdånig ansökan om erhållande av det för länegarantien nödiga tillståndet.

Över berörda framställning inhämtades utlåtande från marinförvaltningen och kommerskollegium, vilka ämbetsverk under angivna villkor tillstyrkte densamma.

Ämbets-
verkens
utlåtande.

Vid ärendets föredragning inför Kungl. Maj:t den 14 maj 1914 framhöll jag, bland annat, att det belopp av 625,000 kronor, vilket ifrågasatts såsom understöd från statens sida, borde fördelas på tre år sålunda, att 200,000 kronor skulle för ändamålet utgå under det första, 225,000 kronor under det andra och 200,000 kronor under det tredje året.

Departements-
chefen år
1914.

Därjämte tillstyrkte jag, att såsom fordran för beviljande av statsbidrag borde uppställas vissa av mig angivna villkor, av vilka jag här ber att få särskilt erinra om två, nämligen

att Göteborgs stad i enlighet med sitt åtagande skulle medgiva, att dockan förlades i stadens hamn, samt verkställde och underhölle för ändamålet erforderlig muddring i Göta älv ävensom, under förutsättning av Kungl. Maj:ts tillstånd, iklädde sig garanti till kapital och ränta för av omförmälda dockaktiebolag utgivna obligationer till ett sammanlagt belopp av minst 625,000 kronor, samt

att, därest dockan skulle komma att icke vidare användas för det avsedda ändamålet, ägaren skulle vara skyldig återbära det utbetalade statsanslaget jämte fyra procent årlig ränta från den dag, dockans begagnande för det avsedda ändamålet upphörde.

Det ifrågasatta statsbidraget ansågs böra utgå i tre terminer, nämligen

- 1) sedan kölplåten lagts,
- 2) sedan dockan sjösatts, och
- 3) sedan dockan anmälts färdig och blivit avsynad,

dock att den första utbetalningen i intet fall borde äga rum förr än år 1915.

I enlighet härmed föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att till understöd för byggandet av en flytdocka i Göteborg bevilja ett anslag å 625,000 kronor att disponeras enligt de av mig angivna grunder och på de av mig förordade villkor, samt att till beredande av sådant understöd under år 1915 på extra stat för samma år anvisa ett belopp av 200,000 kronor.

*Riksdagens
skrivelse.*

I skrivelse den 26 augusti 1914 angående regleringen av utgifterna under riksstatens sjunde huvudtitel anmälde riksdagen, att riksdagen dåmera funne goda skäl föreligga för att statsbidrag lämnades till byggande av en flytdocka i Göteborg av de föreslagna dimensionerna.

Beträffande storleken av statsbidraget samt de villkor, som borde uppställas för detsammans åtnjutande, hade riksdagen emellertid en i vissa avseenden från Kungl. Maj:ts förslag avvikande uppfattning och yttrade härom samt i fråga om sitt beslut i övrigt i ärendet följande:

»Vidkommande åter storleken av detta bidrag kan riksdagen icke finna, att detsamma bör utgå med så högt belopp som Kungl. Maj:t föreslagit. Till byggande av en docka i Malmö har från handels- och sjöfartsfonden utgått ett bidrag å 300,000 kronor, under det att Malmö stad bidragit med över 1,100,000 kronor. I nu förevarande fall begäres statsbidrag med 625,000 kronor, medan Göteborgs stads egentliga bidrag inskränker sig till den åtagna garantien för ett obligationslån å 625,000 kronor, för vilket lån dockan skulle pantsättas, samt verkställande av muddring för en beräknad kostnad av 40,000 kronor jämte underhåll av det erforderliga djupet i Göta älv å dockans förlägningsplats. Vid sådant förhållande har ett statsanslag å 500,000 kronor synts riksdagen, även med skyldig hänsyn därtill, att den praktiska nyttan för staten av den nu föreslagna dockan sannolikt blir större än av Malmödockan, uppfylla de anspråk, som rimligen kunna ställas å staten. I det såsom erforderligt beräknade kapitalet, 1,750,000 kronor, skulle genom sänkning av statsbidraget till 500,000 kronor uppkomma en brist å 125,000 kronor. Därest berörda brist — trots de i jämförelse med vid tiden för den verkställda kostnadsberäkningen nu rådande billigare priserna å till dockan nödigt material — skulle behöva fyllas, exempelvis genom ökning av dockaktiebolagets aktiekapital, så borde Göteborgs stad kunna påräknas vara villig att träda emellan.

Vad slutligen angår villkoren för understödets åtnjutande har riksdagen be-

slutat en förändring i bestämmelsen om skyldighet för ägaren av dockan att, därest denna skulle komma att icke vidare användas för det avsedda ändamålet, återbära det utbetalade statsanslaget jämte ränta. Berörda bestämmelse skulle, såsom av utredningen i ämnet torde framgå, vara avsedd att tolkas så, att återbäringskyldighet icke skulle inträda på grund därav, att dockan, oaktat den på ett omsorgsfullt sätt underhållits, som följd av tidens förstörande inverkan blivit obrukbar för sitt ändamål. Då riksdagen ansett, att bestämmelsen, om den erhöles den av Kungl. Maj:t föreslagna lydelsen, lätt skulle kunna giva anledning till tvist, har det synts riksdagen ändamålsenligt och rättvist, att ifrågavarande bestämmelse på det sätt fullständigades, att storleken av det belopp, som borde återbäras, gjordes beroende av det antal år, dockan använts för sitt ändamål. För att det skall ligga i ägarens intresse att väl underhålla dockan, bör den tid, efter vilken all återbäringskyldighet skall upphöra, icke tillmätas alltför kort. På grund härav och med hänsyn även därtill, att dockan i förslitet skick likväl har ett visst realisationsvärde, torde berörda tidrymd böra bestämmas till 60 år. Återbäringskyldigheten skulle alltså efter 60 år från det dockan tagits i bruk helt upphöra och, därest den stadgade förutsättningen för återbäringskyldighetens inträdande dessförinnan inträffade, omfatta så stor del av det erhållna statsbidraget, som, efter beräkning av $\frac{1}{60}$ därav för varje helt år, belöper sig å vad av de 60 åren återstår.

Såsom villkor för statsbidrags åtnjutande skulle enligt Kungl. Maj:ts förslag gälla, att Göteborgs stad *i enlighet med sitt åtagande* medgiver, att dockan förlägges i stadens hamn. Då staden jämlikt sitt ovannämnda beslut den 11 december 1913 tillåtit, att dockan finge å anvisad plats i stadens hamn utan avgift kvarligga under en tidrymd av 40 år, men riksdagen beräknat, att dockan jämväl utöver denna tid skall kunna brukas för sitt ändamål, har riksdagen beslutat en sådan ändring av berörda villkor, att staden, jämväl för det fall att dockan skulle komma att användas längre tid än 40 år, vore bunden i förevarande avseende.

Vidare har riksdagen för att ytterligare säkerställa staten, beslutat ett nytt villkor för statsbidrags åtnjutande utöver de av Kungl. Maj:t föreslagna. Det har nämligen synts riksdagen önskvärt, att staten erhöles en fast garanti för att, därest det nu bildade dockaktiebolaget skulle komma att av en eller annan orsak upplösas, de till statens förmån föreskrivna villkoren komme att uppfyllas. Redan förut har antytts, hurusom Göteborgs stad, i jämförelse med de upppoffringar, Malmö stad i ett liknande fall underkastat sig, icke åtagit sig särdeles betungande förpliktelser. Trots möjligheten av att, då nu riksdagen anvisar statsbidrag till lägre belopp än av Kungl. Maj:t föreslagits, Göteborgs stad skulle träda emellan, har det, med hänsyn till det intresse av dockans tillkomst, som staden måste äga, icke synts riksdagen annat än rimligt, att staden iklädde sig den av riksdagen nu åsyftade garantien. En bestämmelse i enlighet härmed torde alltså böra inflyta bland villkoren för statsbidragets åtnjutande.

Beträffande de av Kungl. Maj:t föreslagna betalningsterminerna har riksdagen icke haft något att erinra, och har riksdagen i likhet med Kungl. Maj:t ansett lämpligt, att å extra stat för år 1915 för ändamålet anvisades ett belopp av 200,000 kronor.

På grund av vad sålunda anförts har riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande framställning,

dels till understöd för byggandet av en flytdocka i Göteborg beviljat ett

Bihang till riksdagens protokoll 1915. 1 saml. 56 häft. (Nr 65.) 2

anslag å 500,000 kronor att disponeras enligt de av departementschefen i statsrådsprotokollet över finansärenden den 14 maj 1914 angivna grunder och på följande villkor, nämligen:

att Göteborgs stad i enlighet med sitt åtagande, dock utan inskränkning till angiven tid av 40 år, medgiver, att dockan förlägges i stadens hamn, ävensom att staden, jämväl enligt åtagande, verkställer och underhåller för ändamålet erforderlig muddring i Göta älv samt, under förutsättning av Kungl. Maj:ts tillstånd, ikläder sig garanti till kapital och ränta för av ett för dockans anskaffande bildat dockaktiebolag utgivna obligationer till ett sammanlagt belopp av minst 625,000 kronor;

att dockan uthyres till Göteborgs nya verkstads aktiebolag på villkor, som i allt huvudsakligt överensstämmer med det handlingarna i ärendet bilagda förslag till avtal;

att ägaren respektive arrendatorn av dockan visar sig äga obehindrad och fri spårförbindelse till dockans förlägningsplats;

att dockan bygges vid varv i Sverige;

att dockan icke erhåller mindre dimensioner än att fartyg med en dockningsvikt av 10,000 tons, en längd av 165 meter, en bredd av 23.5 meter och ett djupgående av 7.5 meter kunna däri intagas;

att ritningarna till dockan med dess pumpsystem ävensom arbetets utförande skola vara underkastade den granskning och kontroll, som Kungl. Maj:t bestämmer;

att plåtarbetet för dockan skall vara påbörjat den 1 oktober 1915;

att avgifterna för dockans begagnande skola utgå enligt av Kungl. Maj:t fastställd taxa;

att kronans fartyg skola äga företrädesrätt till dockans begagnande framför enskildas fartyg, även i det fall att dessa blivit tidigare anmälda, dock att kronans fartyg icke skall hava sådan rätt framför anmäld haverist eller annat enskilt fartyg, som är i trängande behov av att intagas i docka, därest ej kronans fartyg ävenledes är haverist;

att för kronans fartyg avgiftsfrihet varje år skall äga rum intill ett belopp, motsvarande tre procent av det beviljade statsanslaget;

att kronan beträffande dess fartyg, vilka äro av för stora dimensioner för att kunna intagas i annan i Göteborg befintlig docka, skall äga rätt att själv eller genom annan verkstad, som vederbörande myndighet bestämmer, utföra reparationsarbeten i dockan, därvid kronan eller den verkstad, som utför arbetet, är skyldig att kontant ersätta arrendatorns av dockan kostnader för dockans arrendering inklusive assurans, underhåll och avlöning till fasta dockpersonalen under den tid, dockan för dylik genom kronan eller annan enskild verkstad utförd reparation är upptagen, efter avdrag av den enligt fastställd taxa utgående avgiften för dockan under samma tid, vilken avgift skall avgå å det belopp, för vilket kronan äger rätt att disponera dockan;

att, om vid bestämmandet av storleken av det ersättningsbelopp, kronan eller annan enskild verkstad sålunda skall betala till arrendatorn, och vid vars beräknande hänsyn endast skall tagas till de dagar av året, som dockan varit i bruk för dockning av fartyg, enighet ej kan uppnås, tvisten skall hänskjutas till avgörande av skiljemän i enlighet med lagen om skiljemän den 28 oktober 1887;

att därest dockan skulle komma att förr än 60 år efter det densamma tagits i bruk icke vidare användas för sitt ändamål, ägaren skall vara skyldig att av det

utbetalade statsanslaget återbära så stor del, som efter beräkning av $\frac{1}{60}$ därav för varje helt år belöper sig å vad av de nämnda sextio åren återstår, jämte 4 procent ränta från den dag, dockans begagnande för det avsedda ändamålet upphör; samt

att Göteborgs stad förbinder sig att, för den händelse det nu bildade dockaktiebolaget skulle upplösas, svara för uppfyllandet av de till statens förmån föreskrivna villkoren för understödets åtnjutande;

dels ock till beredande av sådant understöd under år 1915 på extra stat för samma år anvisat ett belopp av 200,000 kronor.»

Genom beslut den 18 september 1914 anbefalldes Kungl. Maj:t sedermera kommerskollegium att i anledning av riksdagens berörda beslut, så snart ske kunde, efter vederbörandes hörande till Kungl. Maj:t inkomma med utlåtande och förslag i ärendet. Sådant utlåtande har ännu icke till Kungl. Maj:t inkommit.

Frågans hit-
tillsvarande
behandling
efter riks-
dagens beslut.

Enligt vad jag emellertid under hand inhämtat har kommerskollegium anmodat Kungl. Maj:ts befallningshavande i Göteborgs och Bohus län att från Göteborgs stad och övriga vederbörande infordra yttrande i ärendet, särskilt rörande de för anslagets disponerande angivna grunder och villkor; och har sedermera Kungl. Maj:ts befallningshavande med eget utlåtande till kollegium överlämnat berörda yttranden. Av dessa yttranden framgår, att Göteborgs stadsfullmäktige för sin del godkänt de förändringar i och tillägg till villkoren för statsbidragets åtnjutande, vilka år 1914 gjordes av riksdagen, samt att staden i övrigt vidhållit sina den 11 december 1913 fattade beslut i förevarande ämne, dock under förutsättning att dockaktiebolaget, utöver i bolaget redan tecknat aktiekapital jämte statsanslaget och obligationslånet, tillfördes det ytterligare aktiekapital intill ett belopp av högst 125,000 kronor, som kunde finnas erforderligt för anskaffning i fullt färdigt skick och förläggning å anvisad plats av en flytdocka av den beskaffenhet, som av riksdagen vid anslagets beviljande blivit bestämd. Det har vidare under hand meddelats mig, att anskaffandet av berörda, eventuellt erforderliga ytterligare aktiekapital läser vara tryggt.

Genom beslut den 22 januari 1915 har Kungl. Maj:t medgivit, att Göteborgs stad må ikläda sig garanti till kapital och ränta för av dockaktiebolaget utgivna obligationer till ett sammanlagt belopp av 625,000 kronor.

Till min kännedom har emellertid kommit, att de av Kungl. Maj:t och riksdagen bestämda terminerna för statsbidragets utbetalande icke äro fullt ändamålsenliga. Man har nämligen mot desamma anmärkt, att

de vore anknutna till de tidsperioder, vari byggandet av ett fartyg kunde indelas, men att samma indelning icke med lika fördel kunde komma till användning i fråga om byggandet av ifrågavarande flytdocka. Denna flytdocka är avsedd att byggas i tre sektioner. Av tekniska anledningar och för att utrymmet å det varv, där dockan skall byggas, icke må onödigtvis upptagas, lärer det vara fördelaktigare, att varje sektion fullbordas för sig. På grund därav hade det varit lämpligare, att betalningsterminerna hänförts till vissa tidsperioder av de olika dockdelarnas fullbordande.

Det för dockans anskaffande bildade bolaget, aktiebolaget Göteborgs skeppsdockor, har också i en till kommerskollegium ingiven skrift framhållit såsom för bolaget lämpligt, att terminerna begränsades till två, den första då första dockdelen sjösatts och den andra då dockan i sin helhet sjösatts, avprovats och godkänts. Vid inträffandet av vardera av nämnda två tidpunkter skulle hälften av det beviljade statsbidraget utgå. Bolaget har därjämte förklarat sig ej behöva äga tillgång till första hälften av statsbidraget förrän år 1916. Andra hälften skulle ej behöva utbetalas förrän år 1917.

Kommerskollegium har, med överlämnande av bolagets berörda skrift, förklarat sig icke hava något att erinra emot den föreslagna förändringen i de terminer, vari statsbidraget skulle utgå.

Departements-
chefen.

Emot den sålunda ifrågasatta förändringen av betalningsterminerna, enligt vilken statsbidraget skulle utbetalas med halva beloppet, då första dockdelen sjösatts, dock ej före år 1916, och med den återstående hälften, då dockan i sin helhet sjösatts, avprovats och godkänts, dock ej före år 1917, har jag icke något att invända.

Såsom jag redan omnämnt, har riksdagen å extra stat för år 1915 för ifrågavarande ändamål anvisat ett belopp av 200,000 kronor. Då vid den första terminen ett belopp av 250,000 kronor skulle utbetalas, erfordras emellertid för denna likvid ytterligare ett belopp av 50,000 kronor, som nu torde få av riksdagen äskas.

Under åberopande av vad jag sålunda anfört, får jag alltså hemställa, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels av det utav riksdagen till understöd för byggandet av en flytdocka i Göteborg beviljade anslag å kronor 500,000 å extra stat under sjunde huvudtitelu för år 1916 anvisa ett belopp av kronor 50,000;

dels ock medgiva, att i fråga om utbetalandet av det beviljade anslaget må tillämpas de förändrade bestämmelser, som här ovan angivits.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle proposition till riksdagen avlätas av den lydelse, bilagan litt. . . . vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Albert Tondén.